

การต่อต้านการก่อการร้าย : แนวทางจากแดนภารตะ
ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของอินเดีย (2001-2008)

Anti-Terrorism Strategy of India (2001-2008)

นายอาทิตย์ ทองอินทร์¹

บทคัดย่อ

การก่อการร้ายในเอเชียใต้มีมิติที่เกี่ยวพันอย่างสลับซับซ้อนระหว่างปัญหาภายในประเทศ กับปัญหาระหว่างประเทศ อินเดียเป็นหนึ่งในเหยื่อรายใหญ่ของการก่อการร้ายมากกว่าสองทศวรรษ ภายในอินเดียมีกลุ่มก่อการร้ายมากกว่าแปดร้อยกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจนขบวนการผิดกฎหมายข้ามชาติต่าง ๆ ภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มค้ายาเสพติด และ กลุ่มค้ายาเสพติด บทความชิ้นนี้มุ่งที่จะอธิบายยุทธศาสตร์ ของอินเดียในการต่อต้านการก่อการร้าย ที่มีสภาพเกี่ยวพันอย่างสลับซับซ้อนทั้งในมิติความลึก (เชื่อมโยงหลายระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับระหว่างประเทศ) และในมิติความกว้าง (ตัวแสดงที่หลากหลายตั้งแต่ปัจเจกบุคคล ไปจนถึง รัฐ) ซึ่งหากกล่าวโดยย่อแล้ว อินเดียได้ดำเนินยุทธศาสตร์ภายใต้กรอบใหญ่สองกรอบ กรอบแรก คือการ กระชับความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคี และกรอบที่สอง คือ การเน้นย้ำจุดยืน ของการปฏิบัติการภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ และ องค์การโลกบาล คือสหประชาชาติ ซึ่งบทความชิ้นนี้ สามารถเป็นแนวทางหนึ่งต่อการดำเนินยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ : การก่อการร้ายในเอเชียใต้ ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย ความเกี่ยวพันอย่าง สลับซับซ้อน ความร่วมมือระหว่างประเทศ

Abstract

Terrorism in South Asia is the complex problem linked between domestic aspect and international aspect. India has been one of the major victims of terrorist activities for more than two decade. There are more than eight hundred terrorist groups operate in Indian territory that most of them have closely linkage with external terrorist groups and also transnational criminal groups , especially arms trafficking groups and drug trafficking groups (or narcotics trading groups). This article tries to describe the Indian's anti-terrorist strategy which face the complex linked nature of problem ,both vertical linkage (local to international level) and horizon linkage (individual actors to state actors). In short, India has ran her strategy under two frameworks: First, strengthening the international cooperation both bilaterally and

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

multilaterally. Later, empathizing the stand point of the operation under the international law and international government, the United Nations. In some respect, This article could be an approach to Thailand's anti-terrorist strategy in the day to come.

Keywords: Terrorism in South Asia, Anti-terrorist Strategy, Complex Linkage, International Cooperation

บทนำ

การก่อการร้ายในเอเชียใต้ มีมิติที่เกี่ยวข้องกันอย่างสลับซับซ้อนระหว่างปัญหาภายในประเทศ กับ ปัญหาระหว่างประเทศ โดย อินเดียเป็นหนึ่งในเหยื่อรายใหญ่ของการก่อการร้ายมากกว่าสองทศวรรษ มีกลุ่มก่อการร้ายมากกว่าแปดร้อยกลุ่ม ที่ส่วนใหญ่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจน ขบวนการผิดกฎหมายต่าง ๆ ภายนอกประเทศ อาทิ ขบวนการค้าอาวุธ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาวุธ ประเภทอาวุธเบา (Small Arms and Light Weapons) ซึ่งบริเวณเขตแดนติดต่อกันระหว่างปากีสถานกับ อัฟกานิสถาน และบริเวณเขตแดนติดต่อกันระหว่างเมือง Pingyuan ของจีน กับพม่าและอินเดีย ถูกขนานนามว่าเป็นศูนย์กลางการซื้อขาย (Shopping Centre) อาวุธแหล่งสำคัญของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ ด้านอื่น ๆ เช่น กลุ่มค้ายาเสพติด และรวมทั้งกลุ่มก่อการร้าย² ดังนั้น จะเห็นได้ว่า พื้นที่ที่เป็นภัยคุกคาม ต่อความมั่นคงของอินเดียในมิติของการก่อการร้าย ก็คือบริเวณเพื่อนบ้านของอินเดียเอง ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น กลุ่มค้ายาเสพติดข้ามชาติ นอกจากจะเป็นเส้นเลือดหล่อเลี้ยงทางการเงินที่สำคัญต่อกลุ่มก่อการร้ายในเอเชียใต้แล้ว บรรดาการค้ายาเสพติดเหล่านี้ ส่วนใหญ่ยังมีเครือข่ายเชื่อมโยงใกล้ชิดกับนักการเมืองอีกด้วย (Narco-Politics)³ อย่างไรก็ตามก็ดี กลุ่มก่อการร้ายในเอเชียใต้ก็มี พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่นำไปสู่ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคอื่น อย่างน้อย 2 ประการ คือ ประการแรก เกือบจะทุกรัฐในเอเชียใต้ล้วนสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายกดดันรัฐอื่น และประการที่สอง กลุ่มก่อการร้ายหลัก ๆ ในเอเชียใต้มักถูกผลักดัน ขับเคลื่อนด้วยอุดมการณ์ทางศาสนา โดยเฉพาะในปากีสถาน⁴ ที่มีการนำเอาศาสนามาเป็นเครื่องมือใน

² P.V. Rao, "The Global Contours of Terrorism : South Asian Predicame ". in *Terrorism in South Asia : Views from India*. (New Dehli : India Research Press, 2004), p.157-172.

³ M.J. Vinod, "Financing Terror : Dealing with Transnational Networks". in *Terrorism in South Asia : Views from India*. (New Dehli : India Research Press, 2004), p. 205-218.

⁴ J. Laxmi Narasimha Rao, "Jihad and Cross-Border Terrorism in South Asia". in *Terrorism in South Asia : Views from India*. (New Dehli : India Research Press, 2004), p. 173-204.

การบรรลุเป้าหมายทางการเมืองคือ การแสวงหาความชอบธรรมและการสนับสนุนจากสาธารณะ ผ่านการก่อการร้ายที่ดูเหมือนยิ่งใหญ่ อาทิ การพลีชีพ⁵

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าปัญหาการก่อการร้ายที่อินเดียเผชิญอยู่นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการแก้ไขด้วย การเข้าใจลักษณะของปัญหาอย่างกระจ่าง และอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างลึกซึ้งและรอบด้านเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินนโยบาย ซึ่งบทความชิ้นนี้มุ่งที่จะศึกษาว่า ยุทธศาสตร์และนโยบายของอินเดียต่อการต่อต้านการก่อการร้าย ได้ตอบสนองต่อสภาพของปัญหาได้ตรงประเด็นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการก่อการร้ายของอินเดีย
2. เพื่อใช้เป็นกรณีตัวอย่างของแนวยุทธศาสตร์สำหรับประเทศไทย

อุปกรณ์และวิธีการดำเนินการวิจัย

บทความชิ้นนี้จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่อาศัยข้อมูลเอกสาร 2 แหล่งได้แก่

1. **ข้อมูลปฐมภูมิ** ประกอบไปด้วย แถลงการณ์ ข้อตกลง เอกสารทางการอื่น ๆ ของรัฐบาลอินเดีย คำปราศรัย สุนทรพจน์ บทสัมภาษณ์ และบทความแสดงความคิดเห็นของผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงานข่าวและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องจากสำนักข่าวต่าง ๆ
2. **ข้อมูลทุติยภูมิ** ประกอบไปด้วย ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ข้อมูลจากวารสาร บทความ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะการวิเคราะห์ของนักวิชาการ ตลอดจน ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการก่อการร้ายของอินเดีย สามารถแยกพิจารณา เป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับเอกภาคีหรือระดับประเทศ, ระดับทวิภาคี และ ระดับพหุภาคี

1. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศ

อินเดีย มี เหตุผล 3 ประการด้วยกัน ที่อยู่เบื้องหลังจุดยืนของอินเดีย ในการต่อสู้กับการก่อการร้าย⁶ คือ ประการแรก สำหรับอินเดียเอง กล่าวได้ว่า ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ 9/11 โดยตรงด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เหตุการณ์การก่อการร้ายครั้งนี้ ก็มีชาวอินเดียรวมอยู่ด้วย โดยมีชาวอินเดียที่สูญหายประมาณ 250 คน ดังนั้น การวางยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้าย จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับอินเดีย ที่จะตอบโต้ต่อภัยคุกคามผลประโยชน์แห่งชาติของตน คือ ความมั่นคงของประเทศ ประการที่

⁵ Suba Chandran, "Suicide Terrorism : An Enquiry". in *Terrorism in South Asia : Views from India*. (New Dehli : India Research Press, 2004), p. 219-230.

⁶ Statement by H. E. Mr. Kamlesh Sharma, Permanent Representative of India to the United Nations on measures to eliminate terrorism (Agenda Item 166) at the Plenary of the fifty-sixth session of the General Assembly , New York , October 3, 2001. Ministry of External Affairs, India (website) , <http://meaindia.nic.in/> (Access 2 April 2009).

สอง ตัวแทนของอินเดีย ยังเปิดเผยข้อมูลว่า กลุ่มที่ก่อการร้ายในอินเดียโดยเฉพาะในเขตจัมมูและแคชเมียร์ (J& K) กับ กลุ่มก่อการร้ายในเหตุการณ์ 9/11 นั้น มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะเครือข่าย ที่ได้รับการฝึกฝน ได้รับเงินทุน ตลอดจนการสนับสนุนจากกลุ่มบุคคลเดียวกัน ดังนั้น นโยบายที่แฝงอยู่ในสุนทรพจน์ของตัวแทนอินเดีย ก็คือ การให้ภาพว่า ในประเด็นการก่อการร้ายนี้ สหรัฐฯ กับ อินเดีย มีศัตรูคนเดียวกัน นั่นเอง ประการที่สาม จากสุนทรพจน์ในเวทีคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน (the Commission of Human Rights) เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2001 คัมเลช ชาร์มา (Kamlesh Sharma) ตัวแทนของอินเดียประจำสหประชาชาติ กล่าวว่า เหตุจากการก่อการร้ายในเหตุการณ์ 9/11 นั้น สูญเสียซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานที่สุดที่มนุษย์ควรมี นั่นคือ สิทธิในการมีชีวิต (the right to live) การก่อการร้ายจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งในฐานะประเทศประชาธิปไตยแล้ว จะยอมไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นประเทศที่จัดว่ามีระบอบประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดอย่างอินเดีย การต่อสู้กับการก่อการร้าย จึงยังเป็นเสมือนภารกิจที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งสุนทรพจน์ดังกล่าว ก็สอดคล้องกันกับ การแถลงจุดยืนของ วัยปายี (Vajpayee) ผู้นำอินเดียในขณะนั้น ที่กล่าวต่อ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2001⁷

โดยภาพรวมแล้ว อินเดียมองว่า การก่อการร้ายระหว่างประเทศเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ และความมั่นคง ตลอดจนเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน และกล่าวได้ว่าเป็นอาชญากรรม ต่อมวลมนุษยชาติ ยิ่งไปกว่านั้น การก่อการร้ายยังเป็นการบ่อนทำลายค่านิยม ปรัชญา และ หลักการประชาธิปไตยอย่างยิ่งยวด⁸ ดังนั้น การต่อสู้กับการก่อการร้ายระหว่างประเทศจึงเป็นภารกิจสำคัญของ ประเทศที่มีลักษณะของพหุสังคมหลากหลายเชื้อชาติ และวัฒนธรรม เช่น อินเดีย และรัสเซีย ตลอดจนเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญลำดับต้น ๆ ของประชาคมโลก ที่จะสามารถแก้ไขได้ก็ด้วยการรวมพลังกันของทุกรัฐ

สำหรับยุทธศาสตร์ที่อินเดียเน้น ในการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น จะแตกต่างไปจาก สหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ขณะที่ สหรัฐอเมริกา เน้นการใช้กำลังทหารที่แข็งแกร่งปฏิบัติการเชิงรุกในฐานที่มั่นของกลุ่มก่อการร้าย แต่ อินเดีย กลับเน้นไปที่การจัดการปัจจัยที่หล่อเลี้ยงกลุ่มก่อการร้ายมากกว่า นั่นคือ การป้องกันกลุ่มก่อการร้ายไม่ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน ยิ่งไปกว่านั้น อินเดียยังชี้ให้เห็นจุดเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก ระหว่างปัญหาการก่อการร้าย กับ ธุรกิจข้ามชาติที่ผิดกฎหมายต่าง ๆ อาทิ การค้ามนุษย์, การค้ายาเสพติด , การค้าอาวุธ และ องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นเหตุผลของการ

⁷ Prime Minister Vajpayee's address to the 56th session of the U.N. General Assembly, November 10, 2001. Ministry of External Affairs, India (website) , <http://meaindia.nic.in/> (Access 20 April 2009).

⁸ Text of the India – U.S. joint statement on the occasion of the official working visit of the Prime Minister Atal Bihari Vajpayee, to Washington D.C. , November 09, 2001. Ministry of External Affairs, India (website) , <http://meaindia.nic.in/> (Access 2 April 2009).

เรียกร้องของอินเดีย ต่อ ความร่วมมืออันใกล้ชิดทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคีในการต่อสู้กับภัยที่
ทำลายต่อเสถียรภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ⁹

นอกจากนี้ ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของ ยุทธศาสตร์ของอินเดีย ในการต่อต้านการก่อการร้าย
ก็คือ การเน้นเรื่องของ ปฏิบัติการภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ และ องค์การโลกบาล ซึ่งก็คือ
สหประชาชาติ ดังจะพบได้จาก การเสนอ ให้มีการร่างอนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายแบบครอบคลุม (the
draft comprehensive convention on international terrorism) ซึ่งเป็นเอกสาร ที่มีเนื้อหาว่าด้วยการยกให้
กฎหมายระหว่างประเทศฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการกับการก่อการร้าย เป็น หลักอ้างอิง,
หลักการพื้นฐาน ในการดำเนินมาตรการ นโยบาย ต่อการก่อการร้าย ซึ่งสืบย้อนกลับไปถึงอนุสัญญาที่ชื่อ the
Convention on Offences and Certain Acts Committed on Board Aircraft ซึ่งลงนามที่กรุงโตเกียว เมื่อวันที่
14 กันยายน 1963 เรื่อยมาจนถึงอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดเส้นทางการเงินของกลุ่มก่อการร้าย (the
International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism) ฉบับปรับปรุงโดย
สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 1999 ตลอดจน เน้นย้ำ ถึงบทบาทของสหประชาชาติ ใน
การเป็นแกนหลักเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งรวมแล้ว ข้อตกลงในอนุสัญญาฉบับร่าง ว่าด้วยการก่อการร้าย
แบบครอบคลุมมีอยู่ด้วยกัน 27 ข้อ¹⁰ นอกจากนี้ อีกกรอบกติกาหนึ่ง ที่อินเดียให้การสนับสนุน และมักจะ
ปรากฏในกรอบความร่วมมืออินเดียกับประเทศต่าง ๆ ในประเด็นการต่อต้านการก่อการร้ายเสมอ ๆ ก็คือ
มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1373 (UNSC 1373) อย่างไรก็ตาม ในมิติของกฎหมาย
ระหว่างประเทศก็อาจจะมีข้อจำกัดบางประการ อาทิ การให้คำนิยามต่อ ‘การก่อการร้าย’ ที่สอดคล้อง
กันระหว่างภาคีของสนธิสัญญาต่าง ๆ¹¹ ซึ่งสามารถมองได้จาก 2 ทรรศนะ¹² คือ การมองการก่อการร้าย
ภายใต้มุมมองของการเป็นสงครามที่หาความชอบธรรมไม่ได้ในสัมฤทธิ์ (the unjust war model)
กล่าวคือ มองการก่อการร้ายว่าเป็นวิธีการหนึ่งของการก่อสงครามต่อเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายทั้งทหารและ
พลเรือน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ไม่ชอบธรรม ขณะเดียวกัน การก่อการร้ายก็อาจมองได้จากอีกมุมมองหนึ่ง คือ
มองว่าเป็นเพียงอาชญากรรมปกติรูปแบบหนึ่ง (the crime model) ซึ่งอินเดียมีมุมมองต่อการก่อการร้าย
เป็นไปตามแบบแรก

⁹ Moscow Declaration between India and the Russian Federation on International Terrorism. Moscow , November 06
.2001. Ministry of External Affairs,India (website) , <http://meaindia.nic.in/> (Access 2 April 2009).

¹⁰ Working document submitted by India on the draft comprehensive convention on international terrorism. Ministry of
External Affairs,India (website) , <http://meaindia.nic.in/> (Access 2 April 2009).

¹¹ V. Nageswara Rao, “Elimination of International Terrorism : International Legal Regime and Perspectives”. in
Terrorism in South Asia : Views from India. (New Dehli : India Research Press, 2004), p. 231-244.

¹² Shibashis Chatterjee, “State, Terrorism and Violence: A Theoretical Engagement”. in *Terrorism in South Asia : Views
from India*. (New Dehli : India Research Press, 2004), p. 40-47.

นับตั้งแต่เหตุการณ์ 9/11 มาจนถึง เหตุการณ์ก่อการร้ายที่มูมไบ ในปี 2008 อินเดีย มุ่งความสนใจไปยังประเทศอัฟกานิสถานเสียเป็นส่วนใหญ่ ในฐานะที่ถูกเครือข่ายอัล กออิดะห์ และตาลีบัน เปลี่ยนให้เป็น ศูนย์กลางของลัทธิการก่อการร้าย ลัทธิสุดโต่ง และ การค้ายาเสพติด ซึ่งกล่าวได้ว่า สร้างภัยพิบัติต่อประชาชนอัฟกานิสถานอย่างมาก ทั้งยังส่งผลกระทบต่อด้านลบโดยตรงต่อประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ซึ่งทั้งอินเดียและสหรัฐอเมริกา มองว่า เป็นภาระอย่างหนักหน่วงที่จะต้องเข้าไปเปลี่ยนแปลงอัฟกานิสถานในทางการเมือง คือ ให้มีรัฐบาลที่สะท้อนกลุ่มเชื้อชาติ ศาสนาที่แตกต่างกันหลากหลาย มีนโยบายเป็นมิตรกับเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ยังต้องเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ คือ การให้ความช่วยเหลือจากภายนอกเพื่อ ปฏิรูป วางโครงสร้าง และพัฒนาระบบเศรษฐกิจของอัฟกานิสถาน ซึ่งทั้งหมดนี้ จะนำไปสู่ ประเทศอัฟกานิสถานที่ก้าวหน้า มีสันติภาพ และรุ่งเรืองมั่งคั่ง¹³ ซึ่ง อินเดียพยายามชี้ให้เห็น และเน้นย้ำตลอดมาว่า การต่อต้านการก่อการร้ายของอินเดียนั้น มีลักษณะเป็นนโยบายในระดับโลก (Global Foreign Policy) ที่เป็นคนละเรื่องกับ ปัญหาความขัดแย้งอินเดีย-ปากีสถาน หรือ ปัญหาในจัมมูและแคชเมียร์¹⁴

ที่ว่า ภายหลังจากเหตุการณ์การก่อการร้ายที่มูมไบ จุดสนใจของอินเดียต่อประเด็นเรื่องการก่อการร้ายนั้น ดูเหมือนจะขยับมาหาปากีสถานเสียมากกว่า¹⁵

กระนั้นก็ตาม อินเดียยังคงหนักแน่นในจุดยืนถึง มาตรการที่จะใช้จัดการกับการก่อการร้าย นั้น จะต้องดำเนินอยู่ภายใต้กรอบคิด ดังต่อไปนี้ ประการแรก การจัดการกับการก่อการร้ายนั้น มิได้หมายถึง การทำลายคนบางกลุ่ม หรือ ประเทศบางประเทศ หากแต่จะต้องทำลาย ระบบของการก่อการร้าย โดยจะต้องแยกให้ออกระหว่าง นักต่อสู้เพื่อเสรีภาพ กับ นักก่อการร้าย ต้องคำนึงถึง หลักของสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักของกฎหมายระหว่างประเทศ ประการที่สอง การจัดการกับการก่อการร้าย จะต้องยืนอยู่บนพื้นฐานของหลักวิธีการกำหนดความชอบธรรมของเป้าหมาย (means justified ends) โดยมีการกล่าวอ้างถึง แนวทางของมหาตมะ คานธี ที่เน้น สันติวิธีในการแก้ไขปัญหา และมองว่า การใช้มาตรการที่รุนแรงนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้กระทำเสื่อมเสีย

อย่างไรก็ดี หากจะกล่าวโดยสรุปในภาพรวมแล้ว อาจกล่าวได้ว่า อินเดียมีมุมมองต่อ การก่อการร้าย และ การต่อต้านการก่อการร้าย หลัก ๆ อยู่ 4 เรื่องด้วยกัน¹⁶ ประกอบไปด้วย ประการแรก การ

¹³ Text of the India – U.S. joint statement on the occasion of the official working visit of the Prime Minister Atal Bihari Vajpayee, to Washington D.C., op.,cit.

¹⁴ Verbatim Record of Sir Tej Bahadur Sapru Lecture on “Reflections : 11 Sept, 2001 and After” Delivered by Shri Jaswant Singh, Minister of External Affairs At 1800 Hrs. October 17 , 2001 at the Sapru House Auditorium. Ministry of External Affairs,India (website) , <http://meaindia.nic.in/> (Access 2 April 2009).

¹⁵ “...We in India are next to the epicenter of international terrorism in Pakistan...” in the Speech by Foreign Secretary Mr. Shivshankar Menon on India’s Foreign Policy at IFRI, Paris, February 04, 2009. Ministry of External Affairs,India (website) , <http://meaindia.nic.in/> (Access 2 April 2009).

ต่อต้านการก่อการร้ายนั้น จะต้องได้รับการยกระดับความสำคัญให้เป็น ประเด็นปัญหาที่ประชาคมประ โลกให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกๆ ประการที่สอง ปฏิบัติการระหว่างประเทศ จะต้องได้รับการยกระดับ จาก การเป็นปฏิบัติการเฉพาะกลุ่ม เฉพาะพื้นที่ ไปเป็น ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายใน ขอบเขต ระดับโลก (global) ครอบคลุมทุกมิติ (comprehensive) และเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน (sustained) ประการที่สาม ไม่มีความยุติธรรม หรือความชอบธรรมใดใด ที่จะรองรับ การก่อการร้าย ไม่ ว่าจะเป็น เหตุผลทางศาสนา, อุดมการณ์, การเมือง หรือ อื่น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การก่อการร้าย นั้นเป็น ปฏิบัติการที่ไร้ความชอบธรรมโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ประการสุดท้าย ปฏิบัติการ ระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ไม่เพียงมุ่งไปยังตัวกลุ่มก่อการร้ายที่ก่อวินาศกรรมเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องมุ่งไปยังกลุ่มที่ให้ความสนับสนุน , อุดหนุนการดำเนินการของกลุ่มก่อการร้ายด้วย ซึ่ง จะมีลักษณะของการดำเนินการข้ามพรมแดนรัฐ

2. ยุทธศาสตร์ระดับทวิภาคี

อินเดีย มีความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในลักษณะทวิภาคี กับหลายประเทศ ด้วยกัน ซึ่งระดับความเข้มข้นลึกซึ้งของความร่วมมือก็แตกต่างกันไป ดังนี้

2.1 อินเดีย กับ เอเชียกลาง ได้แก่ การออกแถลงการณ์ร่วมกับคาสัคสถาน และทาจิกิสถาน โดยในกรณี อินเดียกับคาสัคสถานนั้นได้ให้การยอมรับ และรับรองร่วมกันในมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่ง สหประชาชาติที่ 1373 (UNSC Resolution 1373)¹⁷ ซึ่งอินเดียกับคาสัคสถานก็ได้พัฒนาความร่วมมือ ระหว่างกันมาเป็น หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในปี 2009¹⁸ ขณะที่อินเดียกับทาจิกิสถานนั้น ได้จัดตั้ง คณะทำงานร่วม (Joint Working Group) เพื่อต่อสู้กับลัทธิก่อการร้ายระหว่างประเทศ โดยมุ่งหวังว่า คณะทำงานร่วมชุดนี้จะเป็นกลไกสำคัญที่จัดการกับ ขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ, ผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ ตลอดจน กิจกรรมผิดกฎหมายต่าง ๆ ที่มีลักษณะข้ามชาติ เช่น การค้าอาวุธเถื่อน เป็นต้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังเห็นพ้องให้มีการเพิ่มการติดต่อ แลกเปลี่ยน และการเยี่ยมเยียนกันของ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งสองประเทศ ตลอดจนส่งเสริมในระดับประชาชน กับ ประชาชนของทั้งสองประเทศด้วย¹⁹

¹⁶ BISHKEK INTERNATIONAL CONFERENCE ON ENHANCING SECURITY AND STABILITY IN CENTRAL ASIA : STRENGTHENING COMPREHENSIVE EFFORTS TO COUNTER TERRORISM, Presentation by THE GOVERNMENT OF INDIA ,December 13-14, 2001. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 20 April 2009).

¹⁷ Joint Declaration India and Kazakhstan, February 12,2002. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 22 April 2009).

¹⁸ Joint Declaration on Strategic Partnership between India and Kazakhstan, January 24,2009. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 22 April 2009).

¹⁹ Joint Declaration on friendship and cooperation between the Republic of India and the Republic of Tajikistan, November 14,2003. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 22 April 2009).

2.2 อินเดีย กับ อิหร่าน : อินเดียกับอิหร่านมีความร่วมมือระหว่างกันที่ดีในปัญหาอัฟกานิสถาน²⁰ โดยเห็นว่า การแก้ปัญหาอัฟกานิสถานนั้นจะต้องคำนึงถึงความสำคัญที่ประชาชนอัฟกานิสถานจะสามารถตัดสินใจอนาคตของตัวเองได้โดยอิสระจากการแทรกแซงจากภายนอก²¹ สำหรับความร่วมมือในมิติของการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น จะปรากฏอยู่ในเอกสารที่ชื่อแถลงการณ์นิวเดลี 2003 (The New Delhi Declaration 2003) ซึ่งมีเนื้อหา ในลักษณะของการสรุปและเน้นย้ำ จุดยืนของทั้งสองประเทศที่ดำเนินมาแต่เดิมในการประณามการก่อการร้าย และต่อต้านการก่อการร้ายภายใต้หลักของมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1373 (UNSC Resolution 1373) ซึ่งแต่เดิมเคยอยู่ในรูปของ บันทึกความเข้าใจ และการประกาศจุดยืน ณ เวทีการประชุมต่าง ๆ ทั้งทวิภาคีและพหุภาคี ปรับเปลี่ยนให้หนักแน่นขึ้น ด้วยกระบวนการร่างเป็น แถลงการณ์ร่วมที่เป็นทางการ นั้นเอง²²

2.3 อินเดีย กับ อิสราเอล ในมิติของการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น คำประกาศจุดยืนร่วมกันระหว่างอินเดีย กับ อิสราเอล นั้น ดูจะชัดเจน แข็งกร้าว มากกว่า คำประกาศร่วมที่อินเดียไปตกลงกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชีย โดยมีเนื้อหาประณามการก่อการร้ายว่า ไม่เพียงแต่เป็นอันตรายต่อเสรีภาพ และสังคมประชาธิปไตยเท่านั้น หากแต่ยังเป็นภัยคุกคามในระดับโลก ดังนั้น จึงมีอาจมีทางเลือกที่ประนีประนอมได้ ในสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่ง อินเดีย กับ อิสราเอล ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก และ ต่างเป็นเหยื่อของการก่อการร้ายเหมือนกัน จึงประกาศที่จะเป็น หุ่นส่วนกัน ในสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ครั้งนี้ นอกจากนี้ คำประกาศจุดยืนของทั้งสองประเทศ ยังระบุถึง การเรียกร้องให้ประชาคมระหว่างประเทศปฏิบัติการร่วมกัน ในการต่อต้านการก่อการร้าย ตลอดจน ประณามรัฐ บั๊กเจก หรือ กลุ่มบุคคลที่ช่วยเหลือและสนับสนุนลัทธิก่อการร้ายข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นการให้ที่พักพิง การให้การฝึกฝน หรือ การให้เงินทุนสนับสนุน²³

2.4 อินเดีย กับ อเมริกาใต้ :

²⁰ Memorandum of Understanding 12th Session of the Joint Commission Between The Republic of India and the Islamic Republic of Iran May 20-21, 2002. Ministry of External Affairs, India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 22 April 2009).

²¹ India – Iran, Joint Press Statement, June 28, 2002. Ministry of External Affairs, India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 22 April 2009).

²² Documents signed Between Islamic Republic Of Iran And India New Delhi-January 25, 2003 In Hyderabad House, New Delhi, India. Ministry of External Affairs, India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 22 April 2009).

²³ Delhi Statement on Friendship and Cooperation between India and Israel, September 10, 2003. Ministry of External Affairs, India (website) ,<http://meaindia.nic.in/>, (Access 20 April 2009).

อินเดียได้ประกาศจุดยืนร่วมกับโคลัมเบียในการต่อต้านการก่อการร้าย และประกาศสงครามร่วมกันต่อการค้ายาเสพติดผิดกฎหมาย (ซึ่งอินเดียมองว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออกกับปัญหาการก่อการร้าย ดังที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้น)²⁴

ขณะที่ ซิลี ได้ประกาศสนับสนุน การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอินเดียกับเพื่อนบ้านในเอเชียใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนับสนุนให้ ปัญหาอินเดีย กับปากีสถานได้รับการแก้ไขแบบทวิภาคี²⁵

สำหรับบราซิลได้ประกาศจุดยืนร่วมกันกับอินเดียในปี 2003 ในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาอิรัก โดยเห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะแก้ไขด้วยกลไกพหุภาคี และสหประชาชาติก็ควรจะเป็นสถาบันหลักที่เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสถียรภาพ ความมั่นคง และปฏิรูปโครงสร้างด้านต่าง ๆ ของประเทศอิรัก โดยจะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอิรักด้วย นอกจากนี้ สำหรับประเด็นเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น คำประกาศจุดยืนร่วมอินเดีย-บราซิล จะเน้นไปที่ การต่อสู้กับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้มาตรการที่มีหลักกฎหมายระหว่างประเทศรองรับ²⁶ ซึ่งในแถลงการณ์ร่วม ที่เรียกว่าแถลงการณ์นิวเดลี 2004 (New Delhi Declaration 2004) ที่เป็นการประกาศถึงความร่วมมือและเห็นพ้องกันในประเด็นระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง สังคม และ สิ่งแวดล้อมนั้น ก็ได้รวมเอาความร่วมมือในประเด็นเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายไว้ด้วย ซึ่งแนวทางของความร่วมมือก็จะคล้ายกับการประกาศจุดยืนของอินเดียที่มีมาตั้งแต่แรกเริ่ม²⁷

2.5 อินเดีย กับ เอเชียใต้

อินเดีย กับ บังกลาเทศ ได้ตั้งคณะทำงานร่วมเกี่ยวกับเขตแดน (Joint Boundary Working Groups) ซึ่งมีหน้าที่จัดการปัญหาเขตแดน และ การข้ามผ่านพรมแดน หรือ ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นอกจากนี้ บังกลาเทศยังได้ยืนยันว่า จะไม่อนุญาตให้มีกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐบาลอินเดีย ใช้พื้นที่ในดินแดนของบังกลาเทศเป็นฐานปฏิบัติการเด็ดขาด²⁸ นอกจากนี้ ในแถลงการณ์ร่วมที่ชื่อว่าแถลงการณ์อิสลามาบัด (Islamabad Declaration 2004) นั้น ในหัวข้อการต่อสู้กับลัทธิก่อการร้าย (Combating Terrorism) ก็จะเป็นการประกาศความตกลงร่วมกันระหว่างอินเดียกับบังกลาเทศ ที่จะใช้กลไก สมาคม

²⁴ India - Colombia Joint Press Statement, February 5, 2002. Ministry of External Affairs, India (website), <http://meaindia.nic.in/>, (Access 20 April 2009).

²⁵ India - Chile, Joint Statement, April 25, 2003. Ministry of External Affairs, India (website), <http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

²⁶ India - Brazil, Joint Statement, June 20, 2003. Ministry of External Affairs, India (website), <http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

²⁷ New Delhi Declaration between India and Brazil, January 27, 2004. Ministry of External Affairs, India (website), <http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

²⁸ India - Bangladesh, Joint Statement, April 29, 2003. Ministry of External Affairs, India (website), <http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

ความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (SAARC) ขับเคลื่อน ภารกิจต่อต้านการก่อการร้าย โดยทั้งสองประเทศเห็นชอบร่วมกันใน กติกาที่เรียกว่าอนุสัญญาระดับภูมิภาคแห่งสมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ ว่าด้วยการปราบปรามการก่อการร้าย (SAARC Regional Convention on Suppression of terrorism) และเห็นชอบในการกำหนดพิธีสารเพิ่มเติม (the Additional Protocol) ในอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งในส่วนเพิ่มเติมนี้ จะเน้นถึงเรื่อง ความร่วมมือสกัด และ ทำลายเส้นทางเงินอุดหนุนของกลุ่มก่อการร้ายในเอเชียใต้²⁹

อินเดีย กับ เนปาล ได้ประกาศเจตจำนงร่วมกัน ในปี 2002 ที่จะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการต่อต้านการก่อการร้าย และประกาศเป็นศัตถุกับ การใช้ความรุนแรงเพื่อเป้าหมายทางการเมือง หรือ เป้าหมายทางอุดมการณ์ ทุกวิธีการ นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศยังมีการใช้ กรอบกติกาข้อตกลงต่าง ๆ ในการควบคุมการข้ามพรมแดน มิให้เป็นช่องทางของ นักก่อการร้าย และ อาชญากร ซึ่งกรอบกติกา ดังกล่าว ได้แก่ ข้อตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือทางกฎหมายต่อกัน (the Agreement for Mutual Legal Assistance) และสนธิสัญญาการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (the Extradition Treaty) โดยในส่วนของ กลไก ขับเคลื่อน ก็จะเป็นคณะทำงานร่วมว่าด้วยการจัดการบริเวณชายแดน (the Joint Working Group on Border Management) และ การประสานงานระหว่าง สำนักเลขาธิการแห่งกระทรวงที่รับผิดชอบกิจการ ภายในของทั้งสองประเทศ (the Home Secretaries)³⁰ นอกจากนี้ ยังมี การแสดงความเห็นพ้องต้องกัน ที่จะเพิ่มระดับความร่วมมือระหว่างกันอย่างเข้มข้น ในประเด็นเรื่องการต่อต้านกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่ม ลัทธิสุดโต่ง ทั้งในด้านอาวุธ ยุทธวิธี, การฝึกซ้อมร่วม ตลอดจน การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อีกด้วย³¹

อินเดีย กับ ศรีลังกา ได้ร่วมกันประณามลัทธิก่อการร้ายสากล³² และเน้นย้ำวิธีการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยการหารือร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ตลอดจน เรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยกัน ภายใต้กรอบกติกา 2 อย่าง คือมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1373 (UNSC Resolution 1373) และอนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยการขจัดเส้นทางทางการเงินของกลุ่มก่อการร้าย (International Convention on the Suppression of Financing of Terrorism) นอกจากนี้ ยังสนับสนุน การใช้กลไกและกติกาในระดับภูมิภาค ได้แก่ แถลงการณ์กาทัมบะ

²⁹ Islamabad Declaration, January 6,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³⁰ India – Nepal Joint Press Statement, March 23,2002. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³¹ India – Nepal Joint Press Statement, Visit of Prime Minister of Nepal Rt. Hon. Mr. Sher Bahadur Deuba to India, March 23,2002. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³² India – Sri Lanka, Joint Statement, July 12,2002. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

(The Kathmandu Declaration) ซึ่งได้มาจาก การประชุมสุดยอดผู้นำสมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาค เอเชียใต้ ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2002 และเร่งให้มีการนำ อนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายอย่าง ครอบคลุม (the Comprehensive Convention on Terrorism) มาใช้³³

อินเดีย กับ ภูฏาน ได้ประกาศเป็นพันธมิตร ที่จะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดไม่ให้มีกลุ่มใดใช้พื้นที่ ในเขตแดนเป็นฐานบ่อนทำลายกันและกัน³⁴

อินเดีย กับ ปากีสถาน ได้มีความร่วมมือระหว่างกันอย่างมากในปี 2004 โดยมีการประกาศ จุดยืนร่วมกัน ในการเน้นย้ำ ที่จะร่วมกันสร้างบรรยากาศระหว่างประเทศที่ปราศจากการก่อการร้าย และ การใช้ความรุนแรง และจัดการปัญหาควั่นจัมมูและแคชเมียร์ร่วมกันอย่างสันติ³⁵ ซึ่งตลอดปี 2004 ทั้ง อินเดีย และปากีสถานต่างก็มีความพยายามที่จะสร้างบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ระหว่างกันในมิติที่ สร้างสรรค์ และสร้างความไว้นื้อเชื่อใจ (Cordial and Constructive Atmosphere) ภายใต้กรอบที่ชื่อว่า 'the Composite Dialogue' ซึ่งเป็นการเปิดโต๊ะ อภิปรายประเด็นด้านต่าง ๆ โดยคณะผู้แทนของทั้งสอง ฝ่าย อาทิ มีการตั้งคณะผู้แทนของทั้งสองฝ่าย ร่วมโครงการที่เกี่ยวกับการสร้างเขื่อน³⁶ , การสนับสนุน การแลกเปลี่ยนเพื่อมิตรภาพในหลาย ๆ ด้าน เช่น การแลกเปลี่ยนทางศิลปะ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กิจกรรมเยาวชนและกีฬา เป็นต้น นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศยัง เปิดเสรีในเรื่องของวีซ่าผ่านแดนระหว่างกันมากขึ้น ทั้งยังขยายขอบเขตของพิธีสารทวิภาคี ปี 1974 ว่า ด้วยการเยี่ยมเยือนสถานที่สำคัญทางศาสนา (the 1974 bilateral Protocol on Visits to Religious Shrines) ด้วยการอนุญาตให้นักแสวงบุญจากทั้งสองประเทศเดินทางยังประเทศของกันและกันใน จำนวนที่มากขึ้น³⁷ , การหารือเห็นพ้องกันที่จะหยุดการประจันหน้าทางทหาร และหันมาเจรจาเพิ่มเติม มากขึ้นจากที่เป็นอยู่ ตลอดจน มุมมองที่สอดคล้องกันว่า ประเด็นความขัดแย้งอินเดีย-ปากีสถานที่ ภูมิภาคเซียเช่น ในแคชเมียร์ (Siachen Conflict) ควรได้รับการแก้ไขจัดการอย่างสันติ³⁸ , การสร้างกรอบ

³³ India – Sri Lanka, Joint Statement, October 21,2003. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³⁴ India – Bhutan,Joint Statement, September 18,2003. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³⁵ Joint Statement, Meeting between Foreign Secretaries of India and Pakistan, June 28,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³⁶ Joint Press Statement on India – Pakistan discussions on Wullar Barrage / Tulbul Navigation Project, July 30,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³⁷ Joint Press Statement on India – Pakistan discussions on Promotion of Friendly Exchanges in Various Fields, August 4,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

³⁸ Joint Press Statement on India – Pakistan talks on Siachen, August 9,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

ความร่วมมือในประเด็นการค้าและพาณิชย์³⁹ ตลอดจน ความพยายามในการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกัน ในประเด็นอาวุธนิวเคลียร์ภายใต้กรอบของ บันทึกความเข้าใจที่ลาฮอร์ (the Lahore MoU 1999) และ คำแถลงการณ์ร่วมในเดือนมิถุนายน ปี 2004⁴⁰ ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการ/ มาตรการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกัน(CBMs)ให้มากขึ้น ในทุก ๆ มิติของปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน⁴¹

ในประเด็นเรื่องการก่อการร้าย ทั้งสองฝ่ายก็ประกาศเจตนารมณ์ที่ชัดเจน ที่จะ ต่อสู้กับลัทธิก่อการร้าย และตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องกำจัดภัยคุกคามประเด็นนี้อย่างถอนรากถอนโคน นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังเห็นพ้องที่จะ เพิ่มความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันในประเด็นเรื่องยาเสพติด ซึ่งทั้งอินเดีย และปากีสถานต่างเห็นว่า ควรพัฒนากรอบความร่วมมือที่มีอยู่ ไปสู่กรอบใหม่ที่มีลักษณะเป็นสถาบันมากขึ้น (institutionalize cooperation)⁴² ซึ่งก็ได้รับการสานต่อในภายหลัง ที่สำนักงานควบคุมยาเสพติด (the Narcotics Control Bureau) ของอินเดีย กับ กองกำลังต่อต้านยาเสพติด (Anti Narcotic Force) ของปากีสถาน ร่วมหารือกันที่นิวเดลี และได้ข้อสรุปว่า ทั้งสองฝ่าย จะขยายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทั้งยังแลกเปลี่ยนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้ระหว่างกันอีกด้วย⁴³

ในประเด็นเรื่องพรมแดน หน่วยงานทางทหารของทั้งสองฝ่ายก็ได้มีการประชุมหารือกันในประเด็นทางเทคนิค ว่าด้วยการสำรวจร่วมในพื้นที่เขตแดนที่มีปัญหาบริเวณเซอร์ ชีค (Sir Cheek)⁴⁴ ซึ่งก็จะช่วยอย่างมากในการแก้ไขปัญหาจาก กลุ่มก่อการร้ายที่อาศัยฐานของปากีสถานโจมตีอินเดีย

2.6 อินเดีย กับ รัสเซีย ในปี 2002 อินเดียกับรัสเซียได้ประกาศจุดยืนร่วมกัน โดยเห็นพ้องต้องกันว่าการก่อการร้ายระหว่างประเทศนั้น เป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงโลก โดยความสนใจที่ทั้งสองประเทศมุ่งเน้นเป็นพิเศษนั้น ก็คือ กรณีของ กลุ่มก่อการร้ายอัล กออิดะห์ และตอลิบานในอัฟกานิสถานว่าเป็น ประเด็นสำคัญ สำหรับการแก้ไขปัญหานี้ ควบคู่ไปกับการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้าย

³⁹ Joint Press Statement on India – Pakistan talks on Economic and Commercial Cooperation, August 12,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

⁴⁰ Joint Statement, Second Round of India-Pakistan Expert Level talks on Nuclear CBMs, December 15,2004 .Ministry of External Affairs,India (website),<http://meaindia.nic.in/> (Access 23 April 2009).

⁴¹ Joint Statement - Meeting between Prime Minister Dr. Manmohan Singh and Pakistan President Mr. Pervez Musharraf, September 24,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> ,(Access 23 April 2009).

⁴² Joint Press Statement on India – Pakistan talks on Terrorism and Drug Trafficking, August 11,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 24 April 2009).

⁴³ Joint Statement - Director General Level Talks Between NCB India and ANF Pakistan held on 13-14 December 2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 24 April 2009).

⁴⁴ Joint Statement, India-Pakistan meeting on Joint Survey of the Boundary Pillars in the Horizontal Segment in the Sir Creek Area, December 15,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 24 April 2009).

และผู้ให้การสนับสนุนทั่วโลก ซึ่งทั้งอินเดียและรัสเซียมองว่า มีลักษณะของการเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันระหว่างกลุ่มก่อการร้าย ณ ที่ต่าง ๆ ทั่วโลก กับกลุ่มอัล กอิดะห์ ไม่ว่าจะ เป็น กลุ่มก่อการร้ายในเซเชเนีย , ในเอเชียกลาง หรือ ในจัมมูและแคชเมียร์ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย จึงต้องอาศัย ความร่วมมืออันใกล้ชิดระหว่างประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลก โดยในแง่ของวิธีการนั้น อินเดียและรัสเซีย สนับสนุนการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย ภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ และมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1373 (UNSC Resolution 1373) และสนับสนุน การจัดตั้งกลไก ที่เรียกว่า คณะกรรมาธิการว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (the Counter Terrorism Committee) เพื่อเป็นศูนย์จับตาเฝ้าระวังการก่อการร้าย ที่ทุกรัฐเข้ามามีพันธะผูกพันร่วมกัน นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศ ยังสนับสนุนกรอบกติกาอื่น ๆ ภายใต้สหประชาชาติ อาทิ บทร่างอนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายระหว่างประเทศอย่างครอบคลุม (the draft Comprehensive Convention on International Terrorism) และ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดและยับยั้ง การกระทำที่เป็นการก่อการร้ายด้วยนิวเคลียร์ (the Convention of the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism)⁴⁵ ซึ่งในปี เดียวกันนี้ อินเดียกับ รัสเซียได้ลงนามร่วมกันในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้าย จำนวน 2 ชิ้น ได้แก่ (1) แถลงการณ์เดลี ว่าด้วยการประสานความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์เพิ่มขึ้นระหว่าง อินเดีย กับรัสเซีย (Delhi Declaration on Further Consolidation of Strategic Partnership between the Republic of India and the Russian Federation) ที่เป็นการลงนามโดยผู้นำของทั้งสองประเทศ และ (2) บันทึกความเข้าใจระหว่างอินเดียกับรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือในการต่อสู้กับการก่อการร้าย (Memorandum of Understanding between the Government of the Republic of India and the Government of the Russian Federation on Cooperation in Combating Terrorism) ที่เป็นกรอบความร่วมมือในระดับรัฐมนตรีต่างประเทศของทั้งสองประเทศ คือ ศรี ยัชวันท์ ซิงห์ (Shri Yashwant Sinha) ของอินเดีย กับ อิกอร์ อิวานอฟ (Igor Ivanov) ของรัสเซีย⁴⁶

ในปี 2003 อินเดีย กับรัสเซีย ได้ออกคำแถลงการณ์ร่วมว่าด้วย ประเด็นเรื่องภัยคุกคามที่มีต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของโลก ซึ่งประเด็นการก่อการร้ายก็เป็นหนึ่งในหัวข้อที่ได้รับการอภิปรายกัน โดยทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องว่า การจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย ควรเป็นสิ่งที่มีความหนักแน่น มั่นคงในหลักการ ไม่ประณีประณอม (uncompromising approach) ต่อ ลัทธิการก่อการร้าย และ การไม่ใช้สองมาตรฐานในการแก้ไขปัญหา ซึ่งระหว่างประเทศต่าง ๆ ควรจะต้องสนับสนุน ส่งเสริม ความไว้วางใจกันระหว่าง ประเทศที่เข้าเป็นแนวร่วมต่อต้านการก่อการร้าย และการคำนึงถึงว่าปฏิบัติการต่อต้านการ

⁴⁵ India and the Russian Federation Joint Statement , February 3,2002. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 20 April 2009).

⁴⁶ Documents signed During the visit of the President of the Russian Federation to India New Delhi-December 04, 2002. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 20 April 2009).

ก่อการร้ายนั้น จะต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่ขัดกับ กฎบัตรสหประชาชาติ อีกทั้งต้องมีการทบทวนเครื่องมือทางกฎหมายทั้งภายใน และกฎหมายระหว่างประเทศ สำหรับต่อต้านการก่อการร้าย โดยปรับปรุงกลไกที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อเป็นหลักประกัน การหลีกเลี่ยงไม่ได้ของ การลงโทษอาชญากรผู้ก่อการร้าย โดยอินเดียกับรัสเซีย สนับสนุนการสร้าง อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ที่มีลักษณะสากลทั่วโลก ตลอดจน สนับสนุน ข้อตกลงที่มีอยู่ และจัดทำอยู่ในปัจจุบัน ในกรอบสหประชาชาติ ได้แก่ อนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศอย่างครอบคลุม (the Comprehensive Convention against International Terrorism) ที่สนับสนุนโดยอินเดีย และ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดและยับยั้ง การกระทำ ที่เป็นการก่อการร้ายด้วยนิวเคลียร์ (the International Convention on Suppression of Acts of Nuclear Terrorism) ที่สนับสนุนโดยรัสเซีย⁴⁷ ซึ่งจุดยืนร่วมกันดังกล่าวระหว่างอินเดียกับรัสเซีย นั้น ได้รับการต่อยอดอีกครั้งในคำแถลงการณ์ร่วม ในปี 2004 ของอินเดียกับรัสเซีย นั้น โดยสิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมา คือ การที่ทั้งสองประเทศได้มุ่งเน้นไปที่ ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกันในกรอบของคณะทำงานร่วมว่าด้วยการต่อสู้กับภัยพิบัติระดับโลก (the Joint Working Group on Combating Global Challenges) และคณะทำงานร่วมว่าด้วยการต่อสู้กับการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (the Joint Working Group on Combating International Terrorism) มากขึ้น และได้เสนอให้ข้ามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1566 (UNSC Resolution 1566) ประกอบ⁴⁸

2.7 อินเดีย กับ สหรัฐอเมริกา ประเด็นเรื่อง การต่อต้านการก่อการร้ายนั้น ทั้งสองประเทศแสดงจุดยืนที่จะเพิ่มความร่วมมือระหว่างกัน โดยมุ่งความสนใจไปยังปัญหาอัฟกานิสถานเป็นหลัก ขณะเดียวกัน ก็เน้นในเรื่องของความจำเป็นในการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนทั้งหมด ซึ่งทั้งสองประเทศมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและเสถียรภาพทั้งในเอเชียใต้ และทั้งโลก ซึ่งในทางรูปธรรมนั้น ความร่วมมือกันในการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างสหรัฐฯ กับอินเดีย จะเน้นไปในความร่วมมือทางการทหารเป็นหลัก ซึ่งจะปรากฏอยู่ในรูปของการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกัน (joint research and development of technologies) การฝึกซ้อมร่วม และการถ่ายโอนอาวุธยุทโธปกรณ์บางประเภทของสหรัฐฯ ให้แก่อินเดีย⁴⁹ และต่อมา อินเดียกับสหรัฐฯ ก็ได้ประกาศจุดยืนร่วมกันที่จะเป็น หุ้นส่วน ทางยุทธศาสตร์ โดยในประเด็นการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น ทั้งสองประเทศต่างตระหนักในความจำเป็นที่

⁴⁷ Joint Declaration of the Republic of India and the Russian Federation on Global Challenges and Threats to World Security and Stability, November 13,2003. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 24 April 2009).

⁴⁸ Joint Declaration by The Russian Federation and The Republic of India, December 3,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 24 April 2009).

⁴⁹ Joint Statement of India-U.S. Defense Policy Group, May 23,2002. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 20 April 2009).

จะต้องร่วมปฏิบัติการกันอย่างใกล้ชิดในการประกาศสงครามต่อการก่อการร้าย ตลอดจน การแพร่กระจายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง(WMP)⁵⁰

3. ยุทธศาสตร์ระดับพหุภาคี

สืบเนื่องจาก การที่อินเดียมองว่า การก่อการร้าย หรือ ขบวนการก่อการร้ายนั้นเป็นปฏิบัติข้ามชาติ มีเครือข่ายระหว่างประเทศ ดังนั้น การแก้ปัญหาก็จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินมาตรการระดับโลก ด้วยเหตุนี้ อินเดียจึง มุ่งให้ความสำคัญกับเวที ,กลไก และกติกา ระหว่างประเทศต่าง ๆ เป็นเครื่องมือหลักในยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งตามข้อมูลของ กระทรวงต่างประเทศอินเดีย ⁵¹ และการรวบรวมของ สหประชาชาติ ในคลังข้อมูลเกี่ยวกับสนธิสัญญาของสหประชาชาติ (UN Treaty Collection) ⁵² ได้เปิดเผยกรอบข้อตกลงที่เกี่ยวกับการจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย ที่อินเดียเข้าร่วมเป็นภาคีด้วยหลายฉบับ นอกจากนี้ อินเดียยังเข้าร่วมในกรอบข้อตกลงระดับภูมิภาคว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย อีกด้วย ซึ่งได้แก่

1) กรอบของสมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (SAARC) ซึ่งประกอบไปด้วยความร่วมมือ 4 มิติ ประกอบด้วย (1) ในมิติของกฎหมาย ได้แก่ อนุสัญญาแห่งสมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ว่าด้วยการปราบปรามการก่อการร้าย (SAARC Regional Convention on Suppression of Terrorism)⁵³ (2) ในมิติของรัฐสภา มีการประชุมหารือร่วมระหว่างรัฐมนตรีมหาดไทยของประเทศสมาชิก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 เป็นต้นมา (3) ในมิติของกลไกอำนาจรัฐ มีการจัดเวทีหารือว่าด้วยความร่วมมือทางตำรวจ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 เป็นต้นมา และ (4) ในมิติของระบบเตือนภัย (Early Warning) มีการตั้ง ศูนย์เฝ้าระวังการก่อการร้าย (The SAARC Terrorist Offences Monitoring Desk หรือ STOMD) ขึ้น ในปี ค.ศ. 1995 โดยมีหน้าที่ แสวงหา, ประมวลผล และวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสาร อันเกี่ยวกับ การก่อการร้าย ซึ่งหน่วยงานนี้ จะทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับ ศูนย์เฝ้าระวังการแพร่กระจายยาเสพติด (The SAARC Drug Offences Monitoring Desk หรือ SDOMD)

2) กรอบของสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) : อินเดียมีกรอบความร่วมมือกับประเทศในเอเชียอาคเนย์ในประเด็นเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายภายใต้กรอบอนุสัญญาแห่ง

⁵⁰ Joint Statement between India and US, September 21,2004. Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 20 April 2009).

⁵¹ Terrorism related conventions to which India is a party, 1 August 2004.Ministry of External Affairs,India (website) ,<http://meaindia.nic.in/> (Access 20 April 2009).

⁵² United Nations Treaty Collection : Conventions on Terrorism, United Nations (website), <http://untreaty.un.org/English/Terrorism.asp> (access 22 April 2009).

⁵³ SAARC Regional Convention on Suppression of Terrorism and its Additional Protocol. SARRC (website), <http://www.saarc-sec.org/?t=2.4>, (access 22 April 2009).

สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (The ASEAN Convention on Counter Terrorism) ซึ่งลงนามกันที่ ฟิลิปปินส์ ในวันที่ 13 มกราคม 2007⁵⁴

สรุป

กล่าวโดยสรุปแล้ว ยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของอินเดีย จะเน้นการปฏิบัติในกรอบกติกาสถาปัตยกรรมระหว่างประเทศ และกรอบกลไกของสหประชาชาติเป็นหลัก ซึ่งเอกสารสำคัญที่อินเดียมักจะอ้างถึงก็คือ มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1373 (UNSC Resolution 1373) และการเสนอให้มีการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายระหว่างประเทศอย่างครอบคลุม (the Comprehensive Convention on International Terrorism) นับตั้งแต่ปี 1996 โดยจุดยืนของอินเดียนั้น มุ่งเน้นไปที่การเรียกร้องให้มีปฏิบัติการร่วมกันระดับโลก ในการจัดการกับการก่อการร้าย และการจัดการกับผู้ให้การสนับสนุน, ปัญหาผิดกฎหมายอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ก็เป็นประเด็นสำคัญที่อินเดียมองว่าเกี่ยวเนื่องกันกับปัญหาการก่อการร้ายอย่างแยกไม่ออก โดยในส่วนของ ยุทธศาสตร์ระดับทวิภาคีนั้น อินเดียก็ยังคงยึดมั่นอยู่ในแนวทางดังกล่าวอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ จะพบว่า อินเดียเป็นประเทศหนึ่งที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายมาอย่างต่อเนื่อง จึงไม่แปลกที่อินเดียจะมีความกระตือรือร้นอย่างมากในการต่อต้านการก่อการร้ายผ่านทั้งกรอบความร่วมมือทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ และทั้ง กรอบพหุภาคีภายใต้สถาบันระหว่างประเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เพื่อย้อนกลับมามอบโจทย์ผลประโยชน์แห่งชาติของอินเดียเอง ที่ต้องรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงปลอดภัยตลอดจนบูรณภาพแห่งดินแดนของตน

บทวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

หลังเหตุการณ์ 9/11 ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของอินเดียนั้นจะเน้นไปยังเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter-Terrorism Strategy) โดยเน้นการร่วมมือในกรอบของสหประชาชาติ และการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ ซึ่งพอจะจำแนกรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

(1) ท่าทีของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีต่ออินเดีย เริ่มเป็นไปในทางบวกมากขึ้น หลังจากการตระหนักในภัยคุกคามร่วมกัน คือ ขบวนการก่อการร้ายสากล และ การที่หลายประเทศในอาเซียนมี 'Hub' หรือ พี่ใหญ่ เป็นประเทศเดียวกับ 'หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์' (Strategic Partnership) ที่สำคัญของอินเดีย ก็คือ สหรัฐฯ ซึ่งก่อนหน้าเหตุการณ์ 9/11 นั้นนอกจากอิสราเอล และอินเดียแล้ว กล่าวได้ว่า ประเทศที่เหลือในเอเชีย (ยกเว้นสิงคโปร์) ล้วนมิได้ตระหนักในภัยคุกคามจากขบวนการก่อ

⁵⁴ ASEAN CONVENTION ON COUNTER TERRORISM. 12th ASEAN Summit at Cebu, Phillipines, 13 November 2007.

ASEAN (Website), <http://www.12thaseansummit.org.ph/innertemplate3.asp?category=docs&docid=17>, (access 22 April 2009).

การร้ายสากลสักเท่าใดนัก ประเทศเหล่านี้จึงพยายามหลีกเลี่ยงการให้ความร่วมมือกับอินเดีย ในประเด็นต่อต้านการก่อการร้ายมาโดยตลอด ซึ่งอีกเหตุผลหนึ่งอาจมาจากการที่แต่ละประเทศเกรงว่า จะถูกดึงเข้ามาพัวพันกับ สิ่งที่ประเทศเหล่านี้มองว่าเป็น ‘สงครามวาทกรรม’ ระหว่างอินเดียกับปากีสถาน และยังมีมองอีกว่า การที่อินเดียกล่าวอ้างว่า มีชนชั้นนำปากีสถานบางกลุ่มร่วมมือกับกองทัพในปฏิบัติการก่อการร้ายต่ออินเดีย นั้น เป็นเพียง โฆษณาชวนเชื่อ อย่างไรก็ดี ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ 9/11 มุมมองของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียต่อประเด็นเรื่องขบวนการก่อการร้ายก็เปลี่ยนแปลงไป จากการค้นพบว่า เครือข่ายอัล กอิดะห์ ที่ก่อการร้ายต่อสหรัฐฯ นั้นมีฐานที่มั่นอยู่ในแถบประเทศอัฟกานิสถาน-ปากีสถาน ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่อินเดียพูดมาตลอด นอกจากนี้ การพบว่า มีกลุ่มผู้นิยมอัล กอิดะห์ อย่างเช่นกลุ่ม เจมาห์ อิสลามิยะห์ (Jemaah Islamiyah ; JI) แฝงเร้น อยู่ในทั้งในสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย บวกกับ การก่อการร้ายที่ บาห์ลี ในเดือนตุลาคม 2002 ก็ยังมีส่วนเพิ่มระดับความเชื่อมั่นในอินเดีย และ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องการก่อการร้ายของอินเดียยิ่งขึ้นไปอีก ทั้งหมดนี้ส่งผลให้ อินเดีย ตลอดจนบรรดาผู้เชี่ยวชาญและนักวิเคราะห์เรื่องการก่อการร้าย กลายเป็น สมาชิกที่ทรงคุณค่าอย่างมากในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศต่าง ๆ อาทิ สภาว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคงแห่งเอเชียแปซิฟิก (the Council on Security Co-operation Asia-Pacific ; CSCAP) ซึ่งมุมมองและข้อคิดเห็นของอินเดีย มักจะได้รับการรับฟังอย่างสนใจ ยิ่งไปกว่านั้น ในประเด็นเรื่องต่อต้านการก่อการร้ายนี้ อินเดียยังได้รับความเชื่อถือเพิ่มขึ้นไปอีก เมื่อได้หลักฐานจากการสอบปากคำผู้ก่อการร้ายอัล กอิดะห์ ที่จับกุมได้ในประเทศต่าง ๆ แล้วพบว่าเครือข่ายอัล กอิดะห์ นั้น กำลังวางแผนที่จะปฏิบัติการก่อการร้ายทางทะเลในหลาย ๆ จุดยุทธศาสตร์ของระบบการค้าโลก ซึ่งหนึ่งในนั้น ก็คือ ช่องแคบมะละกา ผลจากข้อมูลดังกล่าว ก็คือ การที่ ประเด็นเรื่อง ‘การหามาตรการป้องกันการปล้นสะดมของกลุ่มก่อการร้าย และโจรสลัด’ กลายมาเป็นประเด็นที่มีความสำคัญลำดับต้น ๆ ของหลายประเทศ ไม่เพียงแต่ สมาชิกอาเซียนเท่านั้น หากยังรวมถึง จีน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และ สหรัฐฯ อีกด้วย

(2) สหรัฐอเมริกา สนับสนุนอินเดียให้เล่นบทบาทเชิงรุกมากขึ้นในประเด็นความมั่นคงของภูมิภาค

(3) การที่อินเดียครอบครองอาวุธนิวเคลียร์(และสหรัฐฯให้การยอมรับ) ทั้งยังมีกองกำลังแข็งแกร่ง

ปัจจัยทั้งหมดนี้ส่งผลให้ อินเดียในยุคหลัง 9/11 เล่นบทบาทเชิงรุก ในประเด็นด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคง อย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยในด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลของอินเดียนั้น เมื่อภัยคุกคามจากการก่อการร้ายทางทะเลและการปล้นสะดมของโจรสลัดค่อย ๆ ปรากฏมากขึ้น ประกอบกับการที่ กองทัพเรือสหรัฐฯ ยุ่งสาละวนอยู่กับ ภารกิจการยึดครองและ การสนับสนุนระบบขนส่ง ในปฏิบัติการที่อัฟกานิสถาน และ ต่อมา คือ ในอิรัก อันทำให้ กองทัพเรือสหรัฐฯ มิได้อยู่ในตำแหน่งที่จะสามารถจัดแบ่งทรัพยากรมาจัดการกับระบบความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคเอเชียนี้ได้ ดังนั้น อินเดียจึงเป็นเพียงประเทศเดียวที่พอจะมีศักยภาพทางกองทัพเรือที่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการป้องกัน ภัยคุกคามดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ ในยุคหลังเหตุการณ์ 9/11 และ หลัง เหตุการณ์วินาศกรรมที่เกาะบาห์ลีในปี

2002 จึงกล่าวได้ว่า นับแต่นั้นมา กองทัพเรืออินเดีย และผู้เชี่ยวชาญชาวอินเดีย ได้เริ่มเล่นบทบาทเชิงรุกในประเด็นเรื่องความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคมากขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวคือ ในปี 2002 กองทัพอินเดียได้รับการร้องขอจากสหรัฐฯ คู่มกั้กันกองทัพเรือที่เดินทางจากแปซิฟิก และผ่านเข้ามาในน่านน้ำมหาสมุทรอินเดีย เพื่อไปยังอ่าวเปอร์เซีย

ก่อนหน้าเหตุการณ์ 9/11 ความร่วมมือในประเด็นความมั่นคงระหว่างอินเดียกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย มักจะเป็นไปในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกซ้อม, กิจกรรมร่วมทางทหาร และการบำรุงอาวุธยุทโธปกรณ์ ขณะที่ภายหลังเหตุการณ์ 9/11 ปฏิบัติการร่วมทางทหารระหว่างอินเดียกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย จะมีความเข้มข้นมากขึ้น เช่น ในรูปแบบของการเพิ่มกำลังการลาดตระเวน และ การลาดตระเวนร่วมกับกองทัพเรือประเทศอื่นในภูมิภาค

กล่าวโดยสรุปแล้ว ด้วยธรรมชาติของกลุ่มก่อการร้ายที่มีลักษณะเชื่อมโยงในมิติของความกว้าง คือเป็นเครือข่ายทั้งกับกลุ่มก่อการร้ายด้วยกันเอง และกลุ่มขบวนการกิจกรรมผิดกฎหมายข้ามชาติต่าง ๆ และทั้งในมิติของความลึก คือเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับระหว่างประเทศ ทำให้การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนานาประเทศ อย่างไรก็ตาม งานศึกษาบางชิ้นก็ได้อ้างว่า ปัญหาและอุปสรรคประการหนึ่งที่อินเดียประสบในการจัดการกับการก่อการร้ายก็คือ ข้อเท็จจริงที่ว่า รัฐต่าง ๆ ในเอเชียใต้ (รวมทั้งอินเดียเอง) ได้สนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายด้วยกันทั้งสิ้น ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ข้อเท็จจริงประเด็นนี้จะจริงเท็จเพียงใด นั้นยากที่จะพิสูจน์ แต่การกล่าวกันถึงประเด็นดังกล่าวอย่างมาก ก็นำมาสู่ การรับรู้ (perception) ซึ่งกันและกันว่าเป็นภัยคุกคามของตนเอง และไม่อาจจะร่วมมือกันได้อย่างสนิทใจ